

Sažetak

Abstract

Renata Tomic

Zavod za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu
Klinički bolnički centar Rijeka
Rijeka • Hrvatska

Psorijatični artritis

Psoriatic arthritis

Psorijatični artritis (PsA) je upalna bolest, kombinacija oboljele kože – psorijaza i upale zglobova – artritis. Karakteriziraju ga asimetrični oligoartritis ili poliartritis, kobasičaste otekline, nepravilna devijacija prstiju, nepostojanje reumatoidnog faktora i subkutanih čvorića, često resorptivne i destruktivne promjene skeleta šake i stopala, afekcija sakroilijakalnih zglobova, spondilitis te psorijatične promjene na koži i noktima.

Prema statističkim podacima, muškarci i žene jednako oboljevaju i od psorijaze i od psorijatičnog artritisa (u RA je omjer 1:3), najčešće između 20. i 40. godine života. Artritisu može predhoditi psorijaza ili obratno, ali i istovremeno.

PsA može zahvatiti jedan ili više zglobova, kao i u ostalih reumatskih bolesti simptomi uključuju bol u zglobovima, oteklinu zgloba, zaočerenost, bolnost enteza (hvatišta tetiva za kost), ponekad su zahvaćeni zglobovi topli, koža iznad njih je crvenoljubičaste boje. Bol u zglobovima varira od blage do vrlo jake i nije povezana s jačim kožnim promjenama.

Psorijatični artritis se može podijeliti u nekoliko različitih oblika, ovisno o kliničkoj slici. Klasični psorijatični artritis zahvaća nokte i krajnje zglobove prstiju. Multilirajući (razarajući) artritis s osteolizom (razgradnjom) malih kostiju na prstima. To je težak oblik PsA uz izra-

žene destruktivne promjene na zglobovima i kostima šaka, a u konačnici dolazi do teških deformacija i onesposobljenosti bolesnika. Razaranja kostiju uz zglob su vrlo često opsežna pa je u ove vrste bolesti razvoj „mutilirajuće šake” vrlo karakterističan. Prognoza bolesti je nesigurna, ali često loša zbog opsežnih deformacija. Radna sposobnost je trajno bitno smanjena. Simetrični poliartritis nalik je reumatoidnome. Uz njih, javljaju se i asimetrični nonoartritis/oligoartritis te periferni artritis s tipičnim ankilozantnim spondilitisom.

Psorijatični artritis dijagnosticira se na osnovi kliničke slike, RTG nalaza i laboratorijskih pretraga.

Uloga medicinske sestre u bolesnika oboljelih od psorijatičnog artritisa je jako velika i nastaje iz potreba bolesnika, iako je prisutan multidisciplinarni tim. Pri prijemu na odjel sestra mora procijeniti potrebe bolesnika, surađivati između članova tima, pri otpustu koordinirati nastavak zdravstvene skrbi, educirati bolesnika i članove obitelji. Vrlo važno je naglasiti da su bolesnici vrlo slabo pokretljivi, imaju probleme i s hranjenjem, oblačenjem. Zato sestra mora biti dostupna bolesniku, steći uzajamno povjerenje i preuzima vodeću ulogu u postavljanju standarda i smjernica u zdravstvenoj njezi.

Ključne riječi: psorijatični artritis; medicinska sestra